ANUL III.—No. 810 —EDIȚIA A TREIA— JOUI 20 MARTIE 1897

LUMEA NOUĂ

ORGAN ZILNIC AL SOCIAL-DEMOCRAȚIEI ROMÎNE

ABONAMENTE

UN NUMĂR 5 BANI

ANUNCIURI

REDACȚIA
BUCUREȘTI. STRADA DOAMNEI, No. 7. CASA APPEL

SUB DIRECȚIA CONSILIULUI GENERAL AL PARTIDULUI

ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI. STRADA DOAMNEI, No. 7. CASA APPEL

SCANDALUL DE LA CAMERA.—NUOI CERERI ALE ADMIRALILOR

CHESTIA ȚĂRĂNEASCĂ

Intre chestiunile puse la ordinea zilei a congresului nostru, se află și cestiunea țărănească.

In Franța și mai ales în Germania această cestiune a făcut obiectul unor lungi și violente discuțiuni. S'aŭ elaborat diferite programe agrare, menite a înlesni propaganda printre țărani, saŭ menite a da o soluțiune micei proprietăți.

Toate somitățile socialismului teoretic aŭ intervenit în discuțiune. Și mulțumită acestei cestiuni, posedăm astăzi o bogată literatură socialistă agrară, printre care și niște articole de o extremă importanță și de o adîncă erudițiune, datorite penei vecinic regretatul nostru Engels.

In vremea cînd discuțiunea s'a urmat în streinătate, printre partidele surori din Franța și Germania, ne-am spus și noi slabul nostru cuvînt. Acum cînd cestiunea țărănească, de mult mai mare însemnătate pentru social-democrații din Romînia, de cît pentru aceia din alte țări, vine și la ordinea zilei a congresului nostru, cată ca să ne dumirim asupra ieĭ mai dinainte, pentru a scurta pe cît cu putință discuțiunile în congres și pentru a economisi ast-fel din timpul scurt și prețios care ne stă la dispozițiune.

Elementul țărănesc din Romînia, atît prin numărul săŭ, cît și prin rolul economic pe care îl are, a trebuit să-și atragă atențiunea partidului socialist, mai din vreme de cît alte țări.

Și astăzi cînd muncitorimea de la orașe, a început să pornească pe calea ideilor social-democratice, cînd bazele organizațiuneĭ și ale agitațiunilor s'aŭ pus, ni se impune ca să ne gîndim la mijloacele prin carĭ am putea cîștiga țărănimea.

Nu vom discuta aci dacă țăranii sunt saŭ nu accesibilĭ socialismuluĭ. Această cestiune de natură teoretică a fost rezolvată în senzul că țăranul care posedă un petec de pămînt, prea mic pentru ca să poată trăĭ, prea mare pentru ca să moară, poate și trebuie chiar să fie cîștigat pentru socialism.

Ceia ce trebuie discutat și aci, și în congres, este chipul cum putem noĭ pătrunde la țară, modul în care trebuie să ne pornim agitația.

Dacă propaganda la orașe e legată de multe greutăți, apoĭ mult maĭ cu greŭ ea se face printre țăranĭ.

Aceștia sunt în mare parte analfabețĭ și deci presa: ziarul și broșurile, nu aŭ la dînșiĭ eficacitatea pe care o aŭ cînd e vorba de propaganda în orașe, printre muncitoriĭ industrialĭ, carĭ știŭ măcar ceti.

Rămîne ca printre țăranĭ să uzăm maĭ ales de cuvîntul vorbit, dar și aci întîmpinăm o mulțime de greutăți: Faptul că populațiunea țărănéscă este așa de rară, face ca prin comunele rurale să se poată ținea întruniri, foarte cu greŭ. Dar chear dacă am birui greutatea aceasta, ne lipsesc agitatoriĭ devotațĭ și cunoscătorĭ aĭ țăranuluĭ nostru, carĭ să meargă pe la sate și să semene vestea cea bună a emancipăreĭ muncitorimeĭ din toată lumea.

Piedica cea mare—și pentru această avem nenumărate dovezĭ—nu constă în faptul că țăraniĭ nu pricep socialismul, ci maĭ mult în faptul că n'avem oamenĭ de ajuns, carĭ să-ĭ lămurească, să-ĭ facă să priceapă teoriile și tendințele social-democratice.

Rămîne decĭ ca să ne formăm agitatorĭ, să-ĭ întrebuințăm în mod sistematic pe aceĭ pe carĭ îĭ avem și să ne folosim de toate mijloacele legale ce ne staŭ la dispoziție, spre a lumina țărănimea, spre a o cîștiga pentru socialism.

U.

INTERPELAREA BUDIȘTEANU

Ce ți-i și cu ambițu oamenilor noștrii politici! Să te ferească D-zeu ca din întîmplare să-i calci pe bătătură, saŭ să-ĭ atingi cu vre-o vorbă, că nici popă la moarte nu-ți trebue!...

Așa, din întîmplare, d. general Berendeĭ s'a apucat să desmintă celebra frază a luĭ don general Budișteanu, precum că arma Manliher n'ar fi de cît un ciomag cu oare care complicații și d. general Berendeĭ și-a găsit bacăul.

Nu ne-ar interesa atita supărarea ex-ministrului de războiŭ, dacă ea s'ar descărca numai asupra nefericitului provocator, dar d. general Budișteanu e buclucaș, nevoe mare!

Uitînd gravitatea situațieĭ în care ne aflăm și nevoind se înțeleagă gravitatea declarațieĭ pe care într'un moment de... cum să-ĭ zicem? de plictiseală a făcut-o de pe tribuna camereĭ, d. general Budișteanu vrea că de pe tribuna Senatuluĭ să-și verse focul din inimă, să se răzbune de ofensa ce i s'a adus.

Dacă am ști că ex-ministrul de războiŭ ar avea în adevăr probe, care se dovedească faptul atît de grav, că arma noastră e defectoasă în așa grad în cît să nu servească în miinele soldaților de cît ca simplu ciomag, cu toată gravitatea acestuĭ fapt am fi ceĭ întîĭ care i-am cere explicații.

Dar cînd atîtea experiente și constatări aŭ dovedit contrarul, cînd însuși statele vecine aŭ fost silite să recunoască superioritatea armeĭ noastre—cum putem numi maĭ bine interpelarea fostuluĭ ministru de războiŭ, dacă nu o greșală copilărească?

Cea ce ne doare însă e că această greșală, n'are atît rolul de a face ridicol pe d. general, cît de a ne compromite țara în fața streinătății.

...Don general, din păcate, a fost ministru al țării Romănești!

Fix

Panamaua în fața Parlamentelor Franceze

Procurorul general Bertrand a cerut ridicarea imunitățeĭ deputaților: Antyde Boyer, Henry Maret și Alfred Naquet, pentru ca aceștia sa fie pușĭ în pozițiune de a da oareșĭ carĭ informațiunĭ cu privire la o sumă de două milioane francĭ, pe care Arton l-e împărțit între maĭ mulțĭ deputațĭ și senatorĭ, spre a-ĭ face ca sa dea un vot favorabil afacereĭ Panameĭ.

*

Camera a numit o comisiune compusă din 11 membrii, carĭ să cerceteze dacă este caz de urmărire contra celor treĭ deputațĭ. După o ultimă știre procurorul general ar maĭ fi cerut însă ridicarea imunităței a încă vre-o zece deputațĭ,—așa că scandalul pare a lua proporțiĭ gigantice.

*

Guvernul francez a declarat că în curînd va publica toate actele privitoare la afacerea Arton și a Panamaleĭ.

Printre deputațĭ domnește o mare fierbere, maĭ ales după ce guvernul a declarat ca nu poate depune dosarul afaceréĭ, fiind-că e încuiat într'o ladă de fer, a căreia cheie se află la un funcționar, care se află în escursiune de plăcere.

*

O telegramă ultimă anunță că în unanimitate Camera franceză a permis urmărirea deputaților denunțațĭ de Arton.

RETRAGEREA D-LUI GIANI

A fost o greșală din partea Cameref, o greșală de neiertat, faptul că l'a lăsat pe d. Giani ca să părăsească fotoliul presidențial...

D. Giani, ca președinte al adunăreĭ deputaților, s'a arătat obiectiv, drept și nepărtinitor, așa că nu o dată, îțĭ făcea impresia că protege opozițiunea maĭ mult de cît este de datoria sa.

Cu toate acestea și d. Fleva a sprijinit acele acuzărĭ grave aduse președinteluĭ Camereĭ, acuzărĭ carĭ spuneaŭ în esență că d. Giani se preface în instrument al guvernuluĭ, legînd și dezlegînd tot ce acesta îĭ ordona.

Cît de mare a fost greșala pe care a comis-o, d. Fleva a putut abia constata în momentul în care d. Ferechide, aplaudat de întreaga colectivitate, a sprijinit oareșicum acțiunea întreprinsă în contra președinteluĭ. Avea aierul că d. Fleva e în legătură cu colectivitatea, zicem avea aierul, fiind-că nicĭ vorbă nu poate fi de o alianță saŭ chiar numaĭ de o înțelegere între d. Fleva și Oculta.

Ne pare bine că d. Giani s'a înduplecat a reocupa fotoliul președențial, ne pare bine că adunarea a reparat greșala pe care o făcuse, primind în aplauze prelungite pe președintele săŭ pe care îl lăsase să părăsească fotoliul presidențial în mijlocul uneĭ adîncĭ tăcerĭ și sperăm că pe viitor, pentru propriul săŭ respect și în interesul propriuluĭ săŭ prestigiŭ, Camera va evita repetarea unor scene de felul celora de ierĭ.

Sîmbătă 22 Martie

ȘI

Duminica 23 Martie

TOVARĂȘUL NOSTRU

V. G. MORTUN

VA ȚINEA

CONFERINȚE FILELENICE

ASUPRA

CHESTIUNEI ORIENTALE

IN

GALAȚĬ și BRĂILA

ZIUA DE OPT CEASURI

Ie vatamatoare saŭ nu? — Nitică statistica. — Incheere

De și pe nedrept, dar s'a pus această întrebare în privința zileĭ de 8 ceasurĭ, întru cît e vorba de muncă. Mulțĭ s'aŭ temut și maĭ mulțĭ s'aŭ făcut a se teme că micșorarea număruluĭ de ceasurĭ de muncă să nu cum-va să aibă ca urmare scăderea producereĭ. Nu-ĭ cuvînt reforma cerută de noĭ e așa de însemnată din alte puncte de vedere în cît dacă și ar fi fost menită a maĭ coborî folosul despoietorilor munceĭ naționale, tot ar fi trebuit să se pună în lucrare.

Pentru cutare saŭ cutare mare proprietar de pămînt saŭ pentru cutare fabricant saŭ alt despoietor oare-și care, poate să fie ce va neinsemnat, nerodnic de a fi dezbătut de-o minte serioasă: *de nu cum-va munca peste măsură va face în scurt timp să piară nația.* Pot, în adevăr, proprietariĭ și fabricanțiĭ să zică: *«După noĭ potopul».*

Dar statul care e reprezentantul intereselor generale, obștești, ale claseĭ stăpînitoare și nu poate lăsa pe înșĭ să-și facă de cap, trebuie să apere interesele claseĭ contra înșilor care sunt din cale afară absorbițĭ de interesélélor particulare, pentru a avea în vedere și interesele claseĭ despoietoare, precum și ale vecĭbiceĭ despoierĭ.

Nițica statistica

«Camera de comerț și industrie din Brün» (Moravia) a publicat acuma o carte din care se vede că *scoborîrea zileĭ de muncă la 8 ceasurĭ nu micșorează rodnicia uneĭ zile de muncă, dar din potrivă o sporește.*

E vorba de «Societatea de scoatere de cărbunĭ de la Rossitz» înainte și după împuținarea ceasurilor de muncă.

Pînă la 1890 munca era în aceste mine era de la 6 ceasurĭ dimineața pînă la 5 și jumătate seara, decĭ 11 și jumătate ceasurĭ.

In 1891 s'a coborît munca la 9 ceasurĭ din 24 (de la 6 dimineața pînă la 3 după amiazĭ). Acuma se muncește numaĭ 8 ceasurĭ jumătate, căcĭ 1 ceas durează coborîtul și ieșitul din mine.

Iată ce produceaŭ *de om pe zi în mijlociŭ:*

In 1888	cu 11½ ceasurĭ	640	metri cubi
„ 1893	„ 9 „	690	„ „
„ 1896	„ 9 „	757	„ „

Producerea în total:

In 1888	cu 11½ ceasuri	6,467,452	cintare metrice
„ 1893	„ 9 „	8,401,685	„ „
„ 1896	„ 9 „	9,451,100	„ „

Cîștigul zilnic al tăietorilor de cărbuni:

In 1888	cu 11½ ceasuri de muncă	120.6	kreutzer
„ 1893	„ 9 „ „ „	147.0	„
„ 1896	„ 9 „ „ „	146.6	„

Incheere

Vedem decĭ că și producerea a crescut și salarul muncitorilor s'a ridicat.

Se dovedește decĭ că impotrivirea exploatatorilor contra împuținăreĭ ceasurilor de muncă n'are nicĭ un înțeles. *Ținerea la ziua lungă de muncă e o tradiție greșită.*

Și cîte greve n'aŭ altă pricină, afară de această proastă frică față cu scurtarea zileĭ de muncă.

Datele de maĭ sus arată că prin o scurtare a zileĭ de muncă de la 11 și jumătate la 9 și jumătate, decĭ cu două ceasurĭ pe zi, aŭ cîștigat și stăpîniĭ și muncitoriĭ.

Virtus.

REPAOSUL DE DUMINICĂ

Cîștigarea reformeĭ repaosuluĭ de Duminecă, chiar așa incomplectă cum este, ne arată încă o dată cît de mult se poate face cînd ceĭ nedreptățițĭ se unesc, se agită și cer cu inzistență îmbunătățirea stăreĭ lor. După anĭ de luptă, în care prieteniĭ noștrĭ și-au depus tot zelul lor pentru propaganda prin graiŭ și prin scris a acesteĭ cererĭ, astăzĭ iată că idealul de erĭ a devenit în parte realizat. Ceea ce e important maĭ ales e primirea în principiu a repaosuluĭ duminical; pornind de la acest principiŭ, legea — care, trebuie s'o spunem, nu-ĭ perfectă—va putea fi modificată, lărgită în sensul uneĭ întregĭ zile de repaos pe septămînă și pentru toțĭ muncitoriĭ, atuncĭ de sigur cînd ceĭ interesațĭ vor trimite în parlament destuĭ reprezentanțĭ carĭ să le apere interesele.

Această reformă realizată, e semnul că și realizarea ideeĭ Votuluĭ Universal nu-ĭ departe și că numaĭ de la agitația și unirea celor interesațĭ să-l aibă, atîrnă maĭ apropiată saŭ maĭ îndepărtata luĭ realizare.

Am zis încă că această reformă n'a fost realizată de cît în parte. In loc de o zi întreagă pe septămînă, s'a acordat numaĭ o jumătate de zi. Și chiar această jumătate de zi uniĭ patronĭ se pare că nu vor s'o respecte în întregime și asupra acestuĭ fapt atragem atenția tuturor muncitorilor și funcționarilor comercialĭ.

Aceștĭ patronĭ încep a încercă să dea o cu totul altă interpretație unor articole din lege, de cît aceea care li s'a fixat în discuțiunile Camerelor. Eĭ zic bună oară că cuvintele din lege: «.... și orĭ-ce lucrare *să înceteze a fi obligatorie* pentru impiegațĭ și pentru lucrătorĭ de la orele 12 ale zileĭ înainte», n'ar obliga pe aceĭ lucrătorĭ și funcționarĭ comercialĭ carĭ vor numaĭ de cît să muncească duminecele după prînz. Dacă legea s'ar interpreta așa de sigur că patroniĭ ar putea orĭ-cînd să silească — și capitalul are destule mijloace la îndemînă pentru aceasta—pe salariațiĭ lor să renunțe la repaosul duminecal, sub cuvînt că așa e voința acestora.

Din spiritul general al legeĭ însă și, într'un mod neîndoios, din dezbaterile legeĭ și din declarațiunile raportoruluĭ eĭ, reese cu evidență că repaosul de duminecă e absolut obligatoriŭ pentru toate fabricile, atelierele magazinele și localurile, afară de cele prevăzute prin lege. Prin urmare orĭ-cînd un patru va voi—sub diferite pretexte — să calce legea, salariațiĭ industrialĭ și comercialĭ să fie cu ochiĭ în patru, pentru că el să fie pedepsit conform legeĭ.

Prin obținerea uneĭ jumătățĭ de zi de repaos pe septămînă nu trebuie să se contenească cîtu-și de puțin lupta pentro obținerea în întregime a repaosuluĭ de duminecă, saŭ maĭ bine zis, a uneĭ zile întregĭ pe septămînă.

De aceea, la 1 Maiŭ, social-democrațiea va manifesta, pe lîngă votul universal și cele-l'alte reforme, și pentru repaosul de Dumineeă.

Z. Cobuz

Marina noastră de războĭ

II

Noi avem cea maĭ nouă torpilă «Witehead,» dar un număr foarte mic si torpiloare, după cum am zis, numaĭ treĭ.

In apărarea noastră se cere însă torpile fixe, adică baraje de torpile.

Torpile fixe sînt de două felurĭ: *independente* și *controlate.*

Cele independente se aprind automat fiind atinse de vasul care ar trece prin locul unde sînt așezate.

Cele controlate însă se aprind numaĭ după voința noastră.

Cele d'întiiŭ sînt foarte desavantajoase, căcĭ un canal saŭ un fort barat cu acest fel de torpile este cu desăvîrșire închis și pentru noĭ și pentru inimic.

Pe cînd — torpilele controlate pot fi făcute cînd voim noĭ ofensive saŭ defensive prin mijloace electrice.

Importanța lor a fost dovedită de toțĭ, de aceea s'aŭ introdus în toate marinele de războiŭ; Rușiĭ aveaŭ chiar la 1877 și ne-aŭ dat și nouă de am așezat barajul de la Nedeea.

Eĭ bine, noĭ nicĭ acum încă, nu avem în magaziĭ de cît vechiul sistem de torpile fixe independente: Hertz, și acele într'un hal neînchipuit de degradare.

*

Pentru a ne putea da seamă de marea necesitate a uneĭ apărărĭ sub marină la noĭ, voiŭ arăta punctele obligate în cazul uneĭ invaziunĭ muscăleștĭ:

Intiiul punct e gura canaluluĭ Sulina, care trebue închisă pentru a opri intrarea vaselor pe Dunăre, al doilea punct e între Renĭ și Galațĭ; iar al treilea în dreptul Ostrovuluĭ și a orașuluĭ Călărașĭ contra trupelor bulgăreștĭ și ruseștĭ, carĭ ar veni prin Bulgaria.

In toate aceste baraje avem neapărată nevoie de torpile fixe controlate pentru a nu fi închisă și navigația noastră.

Rămînînd ca torpilele independente car le avem acum să le întrebuințăm numaĭ în barajul Mangalieĭ și altor puncte pe carĭ le putem paraliza.

La Constanța, pe lîngă o stație de torpile, maĭ trebue a se așeza și bateriĭ de coastă.

*

După cum vedem ne prezentăm în condițiĭ cît se poate de proaste; pe lîngă că avem foarte puțin, apoĭ și cît este, e cît se poate de învechit, ne maĭ corespunzînd cerințelor.

Avem o desăvîrșită lipsă de vase de luptă și, ce e maĭ de condamnat, nu avem nicĭ material de apărare sub-marină, care s'ar fi putut face nu cu marĭ sacrificiĭ.

După propunerea maĭ multora din ofițeriĭ noștri de marină, am putea avea torpila cea maĭ bună.

Puternica flotă rusească, care manevrează în Marea Neagră, făcînd nenumărate evoluțiĭ prin fața gurilor Dunăreĭ, precum și organizarea floteĭ bulgăreștĭ, trebue să ne dea degîndit și pînă maĭ e timp să luăm măsurĭ căcĭ orĭ-ce întîrziere ne va costa mult.

Aceĭ, care altă dată și-aŭ dat seamă de marea primejdie ce ne amenință și aŭ votat milioanele pentru fortificațiĭ să nu uite ca poarta fortificațiilor este deschisă și să nu întîrzie a-ĭ asigura închiderea.

Doar nu-ĭ vom crede așa de proștĭ pe puterniciĭ noștri vecinĭ, că se vor nevoi cu zidurile tarĭ ale fortificațiilor, în loc de a intra de-a gata pe poartă, care o găsesc deschisă în laturĭ și nepăzită de nimenĭ.

Și tocmaĭ în aceste rilejurĭ, să arătăm că avem dreptul a purta acel măreț nume, pe care așa de mult ne place a ni-l da:

„Sentinelă la gurile Dunăreĭ în potriva panslavismuluĭ.

Comitetul de apărare al țăreĭ, a și luat în cercetare proectul ce i s'a înaintat, asupra tipurilor de vase de care avem nevoe.

Acest proect, cît și părerile maĭ multor cunoscătorĭ, le voiŭ arăta într'un numră viitor.

Casa de economiĭ şi Jugănariĭ

Cine nu a asistat, nu-şĭ poate închipuĭ ce scene de regretabilă realitate s'aŭ intîmplat în aglomeraţiunile din săptămîna trecută la casa de economiĭ, cînd lumea dădea năvală să-şĭ ridice sumele depuse acolo.

Babe gîrbovite, cu libretele în mînă şi cu lăcrămile în ochĭ, strivite, înghesuite în grămada mare, răsucite valvîrtej într'o masă compactă de lucrătorĭ, de micĭ negustorĭ, sărăcimea toată într'un cuvînt, se sbătea groaznic la intrările caseĭ de economiĭ, cu frica nemiloasă zugrăvită în ochĭ şi vîrîtă în adîncul sufletuluĭ că puţiniĭ lor banĭ. sunt confiscaţĭ de stat,—şi nicĭ predicele funcţionarilor de acolo, nicĭ avisurile Direcţiuneĭ, nicĭ comunicatele din Monitorul Oficial n'aŭ putut astîmpăra groaza şi neîncrederea vîrîtă pînă în fundul mahalalelor, timp maĭ bine de o săptămînă.—In vălmăşala strigătelor mulţimeĭ speriate mulţĭ dedeaŭ vina pe gazete, că aŭ răspîndit svonurĭ nesăbuite pe scama unuĭ viitor răsboiŭ,—era o explicaţie de moment,—dar casa de economiĭ a satisfăcut pe cît posibil la moment toate cererile, şi mulţimea mahalalelor după o săptămînă de sbucium s'a convins în sfîrşit că toate svonurile aŭ fost mincinoase.

S'acum ne întrebăm: Să se ridice mahalalele de o dată şi îndîrjite, să nu dea crezămînt nimănuĭ că nu e la mijloc nicĭ un pericol,—e un fenomen care se poate pune numaĭ în socoteala neîncredereĭ caracteristice orientalilor în Stat şi în instituţiunile luĭ?

Causa adevărată e alta: Putem spune fără înconjur că a fost şi este la mijloc o propagandă suspectă organizată nu numaĭ la oraşe, (fenomenul aglomeraţiilor s'a întîmplat la toate casieriile), dar generalizată în toată ţara, — probă e că zilnic sosesc pîlcurĭ, pîlcurĭ de ţăranĭ la casa de economiĭ, întrebînd cu frică de se face răsboiŭ, şi de e poruncă să-şĭ ridice baniĭ, *că lor aşa li s'a spus de negustorĭ ce aŭ trecut prin sate.*

Negustoriĭ carĭ trec prin sate noĭ îĭ ştim de mult şi veşnic iĭ-am desvăluit atenţiuneĭ guvernelor;—*sunt jugănariĭ şi iconariĭ pravoslavniceĭ Rusiĭ*, carĭ nu scapă nicĭ un prilej să nu bage vrajba şi neîncrederea în populaţiunea romînească.

Statul lovit în siguranţa luĭ, ar trebui să ia măsurĭ straşnice ca să se stîrpească o dată agitatoriĭ muscăleştĭ de pe pămîntul aceşteĭ ţărĭ.

Economist

Repauzul de Duminică

In Iaşi

In fine, după atîta luptă dusă de partidul social-democrat, văzurăm erĭ întîia Duminică de repaus. Trebuia să vie domniĭ carĭ aŭ fost în contra acesteĭ legĭ, în rîndurile lucrătorilor, în rîndurile funcţionarilor comercialĭ, pentru a înţelege însemnătatea acesteĭ legĭ, şi roadele bune ce dînsa va da.

Precis la ceasurile 12, toate prăvăliile s'aŭ închis, şi pîlcurĭ, pîlcurĭ, zecĭ şi sute de funcţionarĭ, lucrătorĭ şi comercianţĭ umblaŭ pe străzĭ, arătînd însemnătatea acesteĭ legĭ, şi manifestîndu-şĭ veselia că dînsa a fost realizată.

Pe la ceasurile 3 p. m. o mare întrunire a avut loc în localul societăţeĭ funcţionarilor comercialĭ sub preşedinţia prietenuluĭ nostru S. Stein.

S'a vorbit multe, şi funcţ.-comerc. eşenĭ şi-aŭ luat însărcinarea de a lupta înainte, pentru dobîndirea repauzuluĭ duminical de *toată ziua*, cît şi pentru realizarea cerinţeĭ drepte de 8 ore de muncă, votîndu-se şi o moţiune prin care se mulţumeşte membrilor parlamentuluĭ carĭ aŭ votat legea' precum şi *preseĭ socialiste* şi democrate care a susţinut legea.

Seara a avut loc şi o frumoasă manifestaţie la care aŭ luat parte maĭ bine de 400 de muncitorĭ. Prefectul Gheorghian a promis manifestanţilor că va căuta ca legea să fie stirc-aplicată, zicînd tot odată că guvernul liberat e ferm hotărît de a vota şi alte legĭ *«Conform cerinţelor democrate»*.

In Craiova

In Craiova legea repauzuluĭ duminical s'a pus în aplicare duminica trecută.

Poliţia în cap cu şeful eĭ, d-nu Pessicu, a cutreerat stradele, rugînd pe comercianţĭ să se supuie legeĭ, ceea ce uniĭ aŭ făcut'o cu mare părere de răŭ.

D-nu Iovipale directorul ziaruluĭ *Curierul Olteniei* ştiind bine că funcţionariĭ comercialĭ voiaŭ să facă o manifestaţie, prin care să serbeze triumful ideiĭ lor a apucat'o înainte şi pînă a nu se afla nimic în oraş de ordonanţa Prefectuluĭ, formează o listă de subscripţie prin care roagă pe patronĭ şi funcţionarĭ să doneze cît vor voi, căcĭ «vom manifesta şi suma trebuitoare muziceĭ trebue adunată».

Baniĭ trebuitorĭ muziceĭ s'aŭ adunat şi nu ştim de ce nu publică d. Iovipale socoteala banilor încasaţĭ şi cheltuiţĭ, după cum a promis? Publicul bănueşte şi aşteaptă... socoteala şi sînt interpretul săŭ, făcînd întrebarea de maĭ sus.

Manifestanţiĭ aŭ pornit pe stradele oraşuluĭ şi s'aŭ oprit la prefectul Vrăbiescu, la domniĭ Măldărescu, Ciocazan, Popp şi Vorvoreanu.

La grădina Bibescu s'a făcut, din iniţiativa d-luĭ Sfetea, o telegramă adresată d-luĭ Aurelian, prin care i se mulţumeşte de sprijinul ce a acordat aceşteĭ legĭ.

Telegrama a fost acoperită de peste 100 de iscăliturĭ.

In Bîrlad

De şi legea interzice patronilor de a obliga pe lucrătoriĭ şi amploiaţiĭ lor să lucreze Duminecă după prînz, în oraşul nostru repaozul duminecal nu a fost respectat. La localurile cărora legea le permite a ţine deschis Dumineca, patroniĭ aŭ silit pe salariaţiĭ lor să stea la prăvălie pînă seara tîrziŭ. Ast-fel legea e călcată în chipul cel maĭ sfruntat. Dacă aceştĭ patronĭ de brutăriĭ, hotelurĭ, hanurĭ, circiumĭ, bragageriĭ, cafenele şi cofetăriĭ vor să ţină deschis Duminica, n'aŭ de cît să stea eĭ în prăvălie, iar nu să silească pe bieţiĭ oamenĭ, cărora li se dă în sfîrşit prin lege o jumătate de zi de repaoz pe săptămînă.

Atragem atenţia celor în drept.

Partidul social-democrat al muncitorilor din Romînia

Către organizaţiile afiliate la partid

La 15 Aprilie a. c. se va ţine în Bucureştĭ **al 4-lea congres** al social-democraţieĭ din ţară.

Conform hotărîrilor congresuluĭ trecut trebuind ca la congresul din anul acesta să se facă de către consiliul general un raport despre starea morală şi materială a partiduluĭ, invităm pe toate clŭburile de muncitorĭ din întreaga ţară şi pe organizaţiile afiliate la partid să ne trimită o dare de seamă despre mersul organizaţieĭ respective. In această dare de seamă se vor specifica următoarele puncte:

a) Istoricul Clubuluĭ saŭ al organizaţieĭ respective, de la întemeiarea sa pînă azĭ, inzistînd maĭ ales asupra intervaluluĭ dintre al III-lea şi al IV congres.

b) Cîţĭ membriĭ sînt înscrişĭ în organizaţie, cîţĭ sînt în curent cu cotizaţia, şi cîţĭ aŭ cărţĭ de membru pe anul 1896—97.

c) Numele şi adresele membrilor comitetuluĭ executiv, secretaruluĭ şi casieruluĭ.

d) Care este activitatea organizaţieĭ în ceea-ce priveşte propaganda socialistă, răspîndirea ziaruluĭ Lumea Nouă *şi a broşurilor, întrunirile, organizările pe bresle etc.*

e) Veniturile şi cheltuielile Clubuluĭ.

f) Şi alte chestiunĭ de interes maĭ mult saŭ maĭ puţin local.

Dările de seamă se vor trimite secretaruluĭ consiliuluĭ general, la redacţia **Lumea Nouă** pînă cel mult **la 20 Martie**, spre a avea timp să facem raportul care, conform hotărîreĭ congresuluĭ trecut, va trebui să fie tipărit şi împărţit tuturor organizaţiilor afiliate cu cel puţin 5 zile înainte de congres.

*

Numaĭ organizaţiile afiliate la partid vor putea fi reprezentate la congres.

Numărul delegaţilor fie-căreĭ organizaţiĭ se fixează de consiliul general după numărul de membriĭ în curent cu cotizaţia şi carĭ aŭ cartea de membru pe 1896—97.

Secretarul

INFORMAŢIUNI

Prietenul nostru V. G. Morţun va ţine conferinţele sale filelenice: la Galaţi, Sîmbătă 22 Martie ora 9 seara în sala Teatruluĭ cel Mare, iar la Brăila, Duminică 23 Martie ora 3 p. m. în sala Teatruluĭ ralli.

Din partea colonieĭ greceştĭ din Brăila primim următoarea adresă:

Brăila, 15 Martie 1897

Domnuluĭ Director al ziaruluĭ
Lumea Nouă
Bucureştĭ

De cînd fraţiĭ noştri cretanĭ s'aŭ răsculat iaraşi în contra secularilor lor tiranĭ, stimabilul d-voastră ziar n'a încetat a susţine sfînta lor cauză, contribuind ast-fel la izbînda scopuluĭ care este: liberarea din robie a unuĭ popor pe cît de viteaz pe atît şi nenorocit, victoria civilizaţieĭ în contra barbarieĭ, triumful dreptăţeĭ în contra nedreptăţeĭ.

Interpreţĭ fidelĭ aĭ simţimintelor colonieĭ noastre, sîntem fericiţĭ de a vă exprima în numele eĭ şi al nostru personal mulţumirile noastre călduroase şi a vă felicita pentru generoasele şi nobilele d-voastră sentimente.

Primiţĭ, vă rugăm, domnule Director, asigurarea deosebiteĭ noastre stime.

Pentru colonia greacă: Andreĭ Carandino, Fotino Frangopolu, A. E. Efstathiadis, P. D. Vamvuri, C. Papanicolau, (nedescifrabil).

De la Greciĭ din gara Muntenĭ primim următoarea telegramă:

Emoţionaţĭ, exprimăm sincerile şi profundele noastre recunoştinţe pentru sfînta cauză a libertăţeĭ ce apăraţĭ.

Greciĭ din gara Muntenĭ.

In Indiea în săptămîna din urmă (înn. de 13 Martie) a fost o scădere de morţĭ.

Pînă acuma, după stirile oficiale aŭ fost 10.045 de bolnavĭ şi 8475 morţĭ.

* * *

După *„Mesagerul oficial“* a fost pe vaporul Blodwin un bolnav suspect de ciumă. Bolnavul a fost dus în carantină, asemenea şi vasul, care a maĭ fost şi desinfectat.

Pentru scaunul de senator la colegiul I din capitală în locul defunctuluĭ Dimitrie Ghica, atît conservatoriĭ cît şi liberaliĭ aŭ hotărît candidaţiĭ.

Conservatoriĭ pun candidatura d-luĭ general Manu; iar liberaliĭ pe a d-luĭ dr. Cantacuzino, ginerele luĭ Ioan Brătianu.

Ministru de interne va depune în Cameră un proect de lege prin care va cere un credit de 30.000 leĭ pentru a contribui la ridicarea în T.-Jiŭ a monumentuluĭ luĭ Tudor Vladimirescu.

La Cameră s'a depus un proect de lege din iniţiativă parlamentară prin care se înfiinţează o a treia clinică chirurgicală pe lîngă facultatea de medicină din Bucureştĭ.

Noua clinică va purta titlul de «clinică gynecologică» iar eminentul dr. Asachi este numit profesor titular al aceşteĭ marĭ catedre.

In acelaşĭ timp se înfiinţează şi «institutul de gynecologie» anexat catedreĭ şi care institut e pus sub direcţiunea d-luĭ profesor-doctor Asachi.

D. I. Mihăilescu, casier al primărieĭ sapitaleĭ se va retrage la 1 Aprilie iar în locul săŭ e vorba să fie numit d. N. Şulacolu.

Inaintările în armată proectate se vor face anul acesta în două seriĭ.

Una la 8 Aprilie şi cea de a doua la 10 Maiŭ.

La prime serie vor fi înaintaţĭ 36 locotenenţĭ la gradul de căpitan şi 9 căpitanĭ la gradul de maior.

Astă-seară se întruneşte consiliul comunal al capitaleĭ pentru a lua în discuţiune budgetul.

Maĭ mulţĭ membriĭ aĭ consiliuluĭ comunal din Focşanĭ şi-aŭ dat demisiunile din cauză că nu maĭ pot suferi mizeriile colectivistuluĭ Săveanu.

Victorie Socialistă

La Bacsfeldoar (Ungaria) fiind alegerea consiliuluĭ comunal, socialiştiĭ aŭ reuşit cu o zdrobitoare majoritate.

Ziarele burgheze se întreabă ce o să se facă comuna, sub conducerea socialiştilor?

Credem şi noĭ!

Conservatoriĭ aŭ înfiinţat la clubul lor din capitală un «cerc de studiĭ conservatoare» cu scopul de a scoate din acest cerc conservatorĭ doctrinarĭ.

Cercul se va inaugura Duminică la ora 2 iar seara la orele 7 va avea loc un banchet.

Pînă acum s'aŭ înscris vre-o 20 de persoane pentru a frecuenta cursurile aceşteĭ academiĭ de ştiinţĭ conservatoare. Printre ceĭ înscrişĭ sînt d-niĭ I. Brătescu, G. Creţu, Ţatană şi fraţiĭ Olangiĭ.

RĂZBOIUL GRECO-TURC

Capiĭ răsculaţilor din Acrotiri, au comunicat puterilor că Turcii au început lupta.

Insurgenţiĭ stăpînesc toate înalţimile din jurul Caneeĭ şi Sudeĭ. Deci pot la orĭ-ce moment să se coboare şi să întrerupă comunicaţiile pe uscat între aceste două locurĭ.

* * *

Puterile ar voi să pună ca guvernator în Creta un European; dar nu se crede că va fi Kallay fostul guvernator al Bosnieĭ. Comandantul Leon Guzek *ie foarte bine primit de oare-ce ştie vorbi şi scrie turceşte şi arăbeşte, pe lîngă astea vorbeşte franţuzeşte, englezeşte şi italieneşte.*

* * *

Ca semn de putinţă a uneĭ înţelegerĭ anglo-franceze se socoate faptul că regina, prinţul de Walles şi Salisbury aŭ crezut de cuviinţă să visiteze pe Hanoteaux şi Faure.

* * *

Intîlnirea luĭ Hanoteaux cu Salisbury

Concertul european ie pe sfîrşite. Conferinţa lungă între ministrul de externe al Franţeĭ şi al Anglieĭ ie o dovadă că Franţia, Anglia şi Italia aŭ împedicat de la început măsurĭ serioase contra Creteĭ şi acuma contra Grecieĭ.

Intre Angliea şi Rusiea neînţelegerea ie mare.

După o ştire din Costantinopol aflăm că *Anglia a descoperit o mulţime de manevre viclene ale Rusieĭ*, şi decĭ **ie gata a fi pentru unirea Creteĭ cu Greciea.**

Tot aşa crede şi presa rusă faţă cu Angliea!

Foile franceze cred că întîlnirea celor doĭ ministri a adus o îmbunătăţire a relaţiilor Anglieĭ cu Franţia.

Din Londra se scrie că, afară de cîţĭ-va duşmanĭ zăpăciţĭ aĭ Anglieĭ, toţĭ Francejiĭ deşteptĭ sunt de părere că trebue o înţelegere intre Franţia şi Anglia.

O declaraţie foarte gravă a ziaruluĭ rusesc din Berlin ie următoarea: *«Cel mult s'ar putea ajunge la o înţelegere între Angliea şi Franţia în chestiea Creteĭ,* **dar asta va înnăspri încă neînţelegerea între Franţia şi Rusia, şi, la urmă, Rusia se va vedea nevoită a se arunca în braţele Germanieĭ.**

* * *

Impăratul Germanieĭ doreşte războiŭ şi împinge pe Turcĭ contra Grecilor.

* * *

Oposiţia filelenică din parlamentul englez vrea să răstórne pe Salisbury, dacă vrea acesta să urmeze maĭ departe cu măsurile contra Creteĭ şi Grecieĭ. Poporul englez le contra aceşteĭ politicĭ.

* * *

Intreaga putere a armateĭ turceştĭ e de 300,000 de oamenĭ pe hîrtie (armată permanentă şi rezervă).

* * *

Prinţul moştenitor a fost însoţit la graniţa de soţiea sa princesa Sofia şi de adjutanţiĭ Sapuntzaki şi Hagipetros. Principesa, soţiea prinţuluĭ, se va întoarce peste cîte-va zile la Atena însoţită de căpitanul Hagipetros.

* * *

După corespondenţe daneze din lagărul turcesc, numaĭ zăpada şi frigul împiedică luptele la graniţe grecoturcă. Creciĭ sunt foarte plinĭ de foc războinicĭ, de asemenea şi insurgenţiĭ concentraţĭ la graniţă.

Numaĭ semne de pace nu se văd.

Un lup turbat

In comuna Bobu din judeţul Ialomiţa un lup turbat a muşcat pe un cioban de nas şi de gură rupîndu-ĭ buzele şi cîţĭ-va dinţĭ. Unuĭ alt cioban în vîrstă de 14 anĭ i-a rupt falca dreaptă şi ochiul.

De aci lupul a pornit'o în comuna Făgăienĭ unde a muşcat pe un băiat la gît şi obraz, iar în urmă furioasa bestie a trecut pe teritoriul comuneĭ Freţuleştĭ. Aci a muşcat treĭ oamenĭ: pe un fierar l'a muşcat la cap şi gît şi victima s'a luptat o mulţime de timp să omoare fiara, pe un băiat l'a muşcat de gură, iar pe un plugar l'a muşcat de o mînă.

Plugarul avînd o sapă la îndemănă s'a repezit după fiară şi cu mare greutate a omorît'o dîndu-ĭ o puternică lovitură în cap.

Toate victimele aŭ fost de urgenţă aduse în capitală şi internate în institutul d-luĭ dr. Babeş.

Greva ceaprazarilor

Lucrătoriĭ ceaprazarĭ din atelierul B. Elias (calea Moşilor) cu firma «La treĭ rîn-lunele de aur» s'aŭ pus în grevă din cauză că patronul le a impus, contra angajamentuluĭ, să-ĭ lucreze o oră maĭ mult de cît în celelalte ateliere.

Aducem aceasta la cunoştinţa tuturor lucrătorilor ceaprazarĭ, rugîndu-ĭ să nu înlocuiască pe grevişţĭ.

In acelaşĭ timp le anunţăm că mîne seara la orele 8 va avea loc la clubul muncitorilor întrunirea lucrătorilor ceaprazarĭ, la care va lua cuvîntul şi un redactor al nostru.

Deputaţiĭ Socialiştĭ din Parlamentul Austriac

Anton Schrammel este fiul unuĭ conductor de drum de fier. A învăţat strungăria şi excelează în această ramură. A stat şeapte lunĭ în închisoare si e actualmente redactorul unuĭ ziar socialist.

Iosef Steiner este fiul unuĭ lucrător de fabrică şi s'a născut la 14 Noembrie 1862. A învăţat sticlăria. De 16 anĭ face parte activă din partidul socialist. A înfiinţat ziarul socialist «Heslo»... cu un capital de... 14 leĭ.

Dr. Leo Verkauf s'a născut la 28 s. n. 1858, din părinţĭ săracĭ. A studiat dreptul şi este un savant economist si sociolog.

Carol Bratny este fiul unuĭ ţăran şi s'a născut la 30 Noembrie s. n. 1856. A învăţat tîmplăria. Ia de zece anĭ parte activă la mişcarea socialistă.

Eduard Zeller, s'a născut la 16 Septembrie s. n. şi a învăţat să împletească coşurĭ. De 20 anĭ face parte din mşcare şi a stat uu an şi două lunĭ în închisoare.

Impreună deputaţiĭ socialiştĭ austriacĭ au petrecut 10 anĭ din viaţa lor prin închisorĭ.

FOIŢA ZIARUFUI «LUMEA NOUA»

GEORGE MALDAGUE

RESVRATITA

(Urmare)

Printre uşa deschisă se văzu aşezîndu-se la masa din mijloc, unde era o călimară. Luă o coală de hîrtie şi începu a scrie.

După cîte-va minute Rosalia David veni spre eĭ, întinzînd căpitanuluĭ Labatière hîrtia, pe care pusese data şi scrisese cu slove sigure ceea-ce urmează:

«Ţin ca înainte de moarte, sub nicĭ o „presiune, dar singură prin voinţa mea, „să fac o declaraţie, din toate punctele „conformă cu adevărul, şi a căreĭ publi-«care o cer.

«Eŭ, amanta luĭ Paul Yveling, m'am „introdus în vila de la Asnières şi am «lovit in momentul, cînd s'a culcat, cu «pumnalul pe Regina Labatière.

„Eu am scris judeluĭ de instrucţie „scrisoarea, prin care pe vărul Regineĭ „îl învinueam de-o înfamie, pe care n'o „făcuse.

„O singura persoană m'ar fi putut trăda, „anume- unchiul luĭ Paul Yvelind, care „m'a văzut eşind din viaţă, îndătă după „comitere crimeĭ, dar paraliziea i-a în„chis gura.

„Mărturisesc crima mea, mărturisesc „laşitatea.

„De acum înnainte am conştiinţa în „păcat, plec mulţumită.

„Să mă pună în acelaşĭ secriu cu co„pilul meŭ.

Comandantul Labatière ceti aceastea cu glas tare, încet întoînd cuvintele, priviud pe ginere-săŭ, care se ridicase şi care se tot dădu îndărăt pînă ajunse la zid, cu pupilele dilatate, cu gura căscată, fără să zică un cuvînt.

Taverier îl tot privea pe Paul.

De o dată scoţînd un ţipăt răguşit se repezi pe uşa salonuluĭ deschisă.

Ceĭ treĭ oamenĭ se'nturnară şi eĭ.

In vreme ce se uitaŭ la Paul, o pierduseră pe amanta luĭ.

Abiea atingînd cu picioarele parchetul în treĭ paşĭ fu la fereastră, la cela-l'alt capăt al camerĭ.

In acol moment în care nenorocita nu vedea altă scăpare de cît moartea, nu vedea de cîĭ un singur mijloc spre a sfîrşi; tot acela, pe care îĭ întrebuinţase în strada Boissy-d'Anglos, cînd unchiul Yveling venise să-ĭ vestească însurătoarea luĭ Paul.

Senzaţiea grozavă a goluluĭ, teama aceleĭ căderĭ de la al patrulea cat pe pavea nu-ĭ treceau prin minte.

Nu se omorîse întîia-şĭ dată dar nu va greşĭ a doua oară.

Mergea la copil.

Cîud ceĭ treĭ se întunrară la ţipătul luĭ Paul că s'aruncase pe fereastră.

Ca şi unchiul Yveling,—ceĭ doĭ, căcĭ Taverier statu înnaintea luĭ Paul să nu facă şi el un act de desperare.

— Văzură numaĭ pe Rozaliea aruncîndu-se pe pietrile din curte.

Trecu o minuntă pînă ce să se desmeticească.

Ingheţaţĭ, slăbind din picioare, se uitau unul la altul.

Yveling, împins de Taverier căzu pe un scaun c'o privire şi maĭ rătăcită şi maĭ selbatică.

Nu se maĭ gîndiră la dînsul.

Ceĭ treĭ bărbaţĭ se coborîră repede.

Era lume adunată în curte. Uniĭ ridicară trupul, cînd alţiĭ alergară la doctor.

Un doctor ţra de prisos.

In această dată Rosaliea nu se preşise.

Craniul crăpat, creeriĭ eşeaŭ afară; murise pe loc.

Cel puţin peste un ceas, după ce comisarul constatase moartea după ce puseră pe copil lîngă mamă, ceĭ treĭ bărbaţĭ părăsiră îngrozitoarea cameră, unde aveaŭ să vegheze numaĭ streinĭ, portăreaşa şi dădaca eĭ se gîndiră la amantul moarteĭ, la tatăl copiluluĭ.

Aceasta se făcuse nevăzut.

. . . .

Peste două zile, îngropară în acelaş secriŭ, după cum ceruse ea, pe Rosaliea David şi pe finl eĭ.

Cîte-va persoane carĭ locueaŭ în aceeaşi casă mergeaŭ în urma caruluĭ funebru, pe urmă o trăsură de casă în care era o femee în doliul cel mare.

Această femee se numea Jeanne Badolle, ori d-ua Chaumel, văduva proprietaruluĭ prăvălieĭ, «Grand Magasin», mort cîte-va zile înainte.

Cele două minunate coroane, carĭ înpodobeaŭ sicriul, una de violete cealaltă de bobocĭ de trandafir albĭ eraŭ de la dînsa.

D-na Chaumel stătu mult timp la cimitir în genunchiŭ pe mormîntul proaspăt, gîndind la nenorocita, pe care nimenĭ poate nu o va plînge, de cît doar ea.

Iea o iubise zece anĭ din vieaţă pe această sermană culcată sab pămînt cu fiinţa din trupul dînseĭ, din sufletul eĭ, şi care nu maĭ era nimic, ca şi dînsa, — ea iubise un bărbat, care într'o zi uitînd tot, devotamentul eĭ, de inbirea eĭ, se dusese la alta.

O rătăcire atuncĭ o apucase voise să se răzbune, fără să prevadă că din ziua în care va fi răzbunată, iadul va fi în inima eĭ, în făptura eĭ, o adevărată caznă a vieţeĭ va începe.

Jeanne să ridică.

«O moartă, tu nu maĭ superĭ, eştĭ mîntuită. Eŭ trebue să trăesc, să sufăr».

Şi d-na Chaumel cu pas încet învelită în voalul de doliu eşi din cimitir.

Gîndirea despre Rozafia se întunecă puţin cîte puţin. Gîndea la bărbatu-su ale căruĭ cele din urmă cuvinte o urmăreaŭ, cum îl urmăreaŭ şi pe Francisc «vă iert».

Nu vor răsuna mereŭ în urechile lor, cînd buzele, lor se vor apropia să se săŕute?

Şi oare de acum înainte se vor maĭ putet eĭ săruta? Aceste două cuvinte nu făcuseră oare firul neînduratei lor iubirĭ?

Par'că aşteptînd ca Janne să se depărteze de pămîntul unde se rugase, un bărbat veni îndată după plecarea Jeanneĭ.

Avea un braţ de florĭ. Nu le puse de loc florile pe groapa proaspătă. Ci mînile luĭ slăbind florile căzură pe o parte şi de alta a groapeĭ, parcă nişte mîinĭ din lăuntru le-ar fi înprăştiat.

Şi venind acolo ca să stea, cel puţin cîte-va minute.

Enric de la Foche, apucat de spaimă, poticnindu-se, auzind de o dată şi glasul Hugueteĭ şi al Rozalieĭ, fugi cum fugise şi din camera unde murise Huuette.

. . . .

. . . .

Opt zile după sfîrşitul tragic al d-neĭ David, d. Sabatière fu înştiinţat de poliţie, să meargă să vază de-ĭ ginerele săŭ, un om găsit pe drum, nebun furios, şi dus la înprimeria închisoreĭ, unde trăise vreme de opt zile, ce făcuse?

ULTIME INFORMATIUNI

Scandalul de la Cameră

Am dat erĭ la ultima oară relațiunĭ asupra scadalului de la Cameră. Pricina acestuĭ scandal aŭ fost acuzările aduse biuroului și guvernuluĭ de d-niĭ Ciocozan, Iancovescu și Fleva.

D. Ciocozan, își amînă interpelarea pînă la sosirea d-luĭ Aurelian, de la Senat; roagă biuroul să se cheme imediat d. Aurelian, a căruĭ lipsă e regretabilă.

D. Iancovescu aduce învinuirĭ guvernuluĭ că, în plină criză ministerială, se ferește de a respunde la chestiunĭ precise. Erĭ Camera s'a retras în secțiĭ cu toate că eraŭ interpelărĭ la ordinea zileĭ. Azĭ se întîmplă acelaș lucru. Roagă pe președinte să vegheze ca drepturile parlamentuluĭ să fie respectate.

D. Fleva constată că Camera se retrage în biurourĭ orĭ-cind e vorba de a se împedica un interpelator să vorbească.

***

Fața cu aceste acuzărĭ, d. Geani regretă atacurile ce se aduc biurouluĭ. Cere cameriĭ să mărturisească dacă e adevărat că d-sa a violat regulamentul (Tăcere, murmure).

D. *Geani*. Dacă Camera nu respunde, consider această tăcere ca o dezaprobare și nu maĭ pot rămîne la acest loc. (*Președintele părăsește fotoliul președenției*).

D. *Ferichide* vice-președinte se sue la tribună în aplauzele sturziștilor.

Declară că *învinuirile s'aŭ adresat numaĭ impasibilităței băncei ministeriale*. (Aplauze).

D. *Politimos* îl întrerupe: In fine țĭ-aĭ luat masca, d-le Ferichide.

D. *Ferichide* protestă și roagă Camera să recheme pe președinte spre a-șĭ lua funcțiunile sale.

D. *Giani*, în incintă, furios. E o adevărată rușine indiferența Camereĭ către președintele săŭ.

Se suspendă ședința.

***

Ședința se redeschide de abia peste 55 minute. Toțĭ miniștriĭ sînt pe banca ministerială. D. Aurelian se întreține cu maĭ mulțĭ deputațĭ.

D. *Ferichede* zice că cuvintele sale relativ la banca ministerială aŭ fost răŭ interpretate. D-sa n'ar fi declarat de cît că protestările eraŭ adresate băncei ministeriale. Roagă Camera să cheme pe președintele săŭ la biroŭ. (Aplauze).

D. *Giani* apare la tribună în aplauzele prelungite ale Camereĭ. Ocultiștiĭ și d. Djuvara rid pe înfundate. Președintele mulțumește Camereĭ de aceste manifestațiĭ de simpatie, pe carĭ le crede ca o întărire a legăturei ce s'a stabilit pentru a duce la bun sfîrșit lucrările. «Cu atarĭ condițiĭ, îmĭ reiaŭ greaua mea sarcină.»

***

D. *Aurelian* zice că e regretabil că niște chestiĭ neînsemnate daŭ naștere unor asemenea regretabile incidente.

Constată că d. Ferechide șĭ-a explicat cuvintele sale.

D. *Politimos*. Impresia cuvintelor d-luĭ Ferechide nu se poate sterge orĭ cîte rectificărĭ s'ar face! (Zgomot).

D. *Aurelian*. Voiŭ răspunde orĭ șĭ căreĭ interpelărĭ. Eŭ sînt șeful ministeruluĭ și sînt stăpîn pe zisele șĭ pe ideile mele... Incă o dată, din chestia budgetelor fac o chestie cu desăvîrșire de guvern; ea primează orĭ-ce interpelare. Orĭ-ce neînțelegerĭ se pot aplana cu bunăvoință.

***

D. *Nacu* zice că să se amine pe poimîne discuția bugetelor, de oare-ce raportorul e bolnav.

D. *Lascar* cere să se fixeze pe mîine, și numaĭ dacă raportorul nu va putea veni să se fixeze pe poimîne.

D. *Fleva* roagă să se lase liber dreptul de interpelare; pentru bugete să se ase timp opozițieĭ ca să se prepare...

D. *Tache Ionescu* vorbește în același sens.

După cite-va cuvinte a d-luĭ Nacu, discuția generală a bugetele se fixează pe azĭ.

***

La ordinea zileĭ interpelarea d-luĭ Ciocazan.

D. *Lascar* îl roagă ca, fața cu importantele proecte de lege carĭ așteaptă studierea șĭ votarea, să-șĭ amîne interpelarea.

D. *Ciocazan*. Dacă sunt motive de ordine generală, o amîn pe după votarea bugetelor. (*Voci: La toamnă!*)

D. *Lascar*. Cred că d. Ciocazan însușĭ va recunoaște atuncĭ că interpelarea nu maĭ e oportună.

D. *Ciocazan*. Atîrnă de d-v.

D. *Iancovescu* își amînă șĭ d-sa interpelarea, care ie în strînsă legătură cu a d-luĭ Ciocazan.

Hainele rupte, minjite, fața îĭ lovită spunea ca rătăcit maĭ fără să mînince pe străzile Parisuluĭ.

Peste cite-va săptămînĭ «de observație», d-na Yveling trebui să vĭre pe bărbatu-săŭ într'o casă de sănătate.

Ceĭ maĭ marĭ alieniștĭ spuneaŭ că nebunia e fără leac.

Regina, de șĭ foarte supărata, dar suferi lovitura mult maĭ liniștită de cit crezuseră părințiĭ eĭ.

Iĭ era milă de Paul, nu-l maĭ iubea însă.

Ișĭ făcea datoria îngrijind să-i fie viața în azil cit putea fi de fericită.

Dar inima eĭ nu maĭ sbura spre nenorocitul lipsit de minte, cum făcea altă dată spre bărbatul iubit șĭ pe care spera să-l vadă lecuit.

Văduvă, fără a ști care-ĭ va fi viața?

Tinăra femeie nu se întreba încă.

Iea nu blestema ca Jaques fatalitatea care o împedica de a fi liberă.

Poate asta va veni într'o zi.

Poate se va revolta șĭ iea, cum se revolta el care o iubea în potriva aceleĭ legĭ care zice că *nebunia nu-ĭ caz de despărțenie*.

(Sfîrșit)

Fiascul colectivist

Infrîngerea de erĭ suferită de colectiviștĭ la Cameră, formează obiectul tuturor discuțiunilor în cercurile politice din capitală.

Toată lumea recunoaște că asaltul colectivist a făcut erĭ un complect fiasco și lecțiunea va servi pentru multă vreme colectiviștilor.

De alt-fel o mare parte din colectiviștĭ sînt descurajiațĭ cu desăvîrșire.

***

După ședința de erĭ a Camereĭ căpeteniile colectiviste aŭ avut o întrunire la d. Dimitrie Sturdza unde aŭ expus șefuluĭ fiascul suferit la Cameră.

***

In această întrunire s'a hotărît asaltul de la Senat care se va da cu ocaziunea interpelăreĭ generaluluĭ Budișteanu asupra armeĭ Manlicher.

Sintem siguri însă că șĭ cu această ocaziune colectiviștiĭ vor suferi o înfrîngere șĭ maĭ dureroasă căcĭ cestiunea e primejdioasă pentru colectivitate.

Aseară pe la orele 5 jum. s'a declarat un incendiŭ într'un magazin cu măruntișurĭ, din calea Victorieĭ, vis-a-vis de ministerul de finanțe.

Focul însă a fost repede stins și n'a ars de cît un galantar cu marfă.

E vorba ca fleviștiĭ să țină Duminică în capitală o întrunire publică.

Unul din ziarele despre carĭ am spus că în contra dispozițiilor legeĭ repaosuluĭ de Duminică a obligat pe lucrătoriĭ tipografĭ să lucreze Dumineca pînă noaptea tîrziŭ cu obloanele lăsate, s'a supărat foc pe noĭ și ne ocărăște numindu-ne clevetitorĭ, calomniatorĭ, etc.

In acelașĭ timp ziarul cu pricina pe de o parte recunoaște de exacte cele spuse de noĭ că a nesocotit democratica lege a repaozuluĭ și făgăduește a o respecta pe viitor. Foarte bine.

Noĭ însă ca ziar al muncitorilor n'am făcut de cît să luăm apărarea lucrătorilor tipografĭ, carĭ ni s'aŭ plîns; cît privește insultele ce ni se asvîrlă ne-am obicĭnuit cu ele maĭ ales cînd vin de la niște renegațĭ și falșĭ apărătorĭ aĭ muncitorimeĭ, carĭ pun maĭ presus de totul meschinul lor interes de cîștig.

Rugăm cu insistență pe d-l C. F. Robescu, primarul capitaleĭ saŭ pe ajutoarele sale să bine voiască a face o risită strădeĭ Atelieruluĭ spre a vedea singurĭ că nu maĭ poate trece de cît o singura trăsură în dreptul îngrădireĭ terenuluĭ pe care l'a expropriat de la comuna d-l Radu Șerbănescu, așa că această stradă fiind foarte mult frecuentată de trăsurile ce se duc și se întorc de la gara de Nord a ajuns impracticabilă.

Ar trebuĭ ca ceĭ de la comună să se intereseze de necesitățile publiculuĭ.

Repausul și conservatoriĭ

Iată cum se plîng conservatoriĭ în contra aplicăreĭ legeĭ repausuluĭ de Duminică:

«Aplicarea legeĭ repausuluĭ de Duminică a provocat nemulțumirĭ viĭ la Bucureștĭ.

Publicul se plînge maĭ ales că nu maĭ poate să se bărbierească, să-șĭ ia o floare la pept, saŭ să fumeze o țigare maĭ bună în timpul sărbătorilor.

In schimb, vă puteți mîngîia cheltuindu-se economiile săptămîneĭ în cafenele și circiume, pe carĭ legea d-luĭ Aurelian le-a luat sub protecția sa».

De sigur că d-niĭ conservatorĭ sunt supărațĭ că n'aŭ și eĭ maĭ multe cîrciumĭ, dar, slava Domnuluĭ, că în cursul săptămîneĭ onorabiliĭ beaŭ de o mie de orĭ maĭ mult de cît bea un muncitor Duminica. Și dacă e vorba de bețiĭ apoĭ nu știm cițĭ boerĭ după nopțĭ de orgiĭ se culcă teferĭ!...

Erĭ dimineață s'a găsit înjunghiată în fața caseĭ sale, femeea Dumitra Gomoĭ din com. Stăngăciana, județul Mehedințĭ.

După cercetările făcute, crima s'a săvîrșit, în casă de unde s'aŭ furat 600 leĭ și rufe.

Ni se telegrafiază că un foc a izbucnit la moara din comuna Maltezĭ județul Ialomița, proprietatea d-luĭ Vasile Maltezianu.

A ars moara precum și magaziile cu proviziĭ. Pagubele se evaluează la 30000 leĭ.

Conferința luĭ Morțun la Atena

Ziarul *Evenimentul* primește de la un amic al săŭ din Atena următoarea telegramă:

Atena 10 Martie 1897

Vorbirea deputatuluĭ V. G. Morțun în cauza Cretană și a Grecieĭ a produs aicĭ cea maĭ bună impresie, Toate jurnalele în edițiunile speciale o comentează cu frumoase cuvinte, zicînd că o simpatie arătată de un popor care și el a fost timp îndelungat sclavul tiranuluĭ, și care și azĭ îșĭ are frațiĭ lor schingiuițĭ și asuprițĭ tot de asemenea popoare ca și turciĭ, este o simpatie sinceră și adevărată, o simpatie care pre grecia numaĭ o încurajează, știind că Romînia tot prin forța brațuluĭ săŭ a lepădat jugul asupririĭ.

Un număr dintr'un ziar umoristic din Bucureștĭ în care e desemnat «Bombardarea din Creta,» este expus în expoziția unuĭ salon de coifeur, și e destul a vă spune că ziua e imposibil a trece pe lîngă această expoziție de mulțimea adunată, care cu satisfacție admiră acest tabloŭ comic bine nimerit.

Mircea de la Mare.

Astă-zĭ se începe la Cameră discuția generală asupra budgetelor.

D-niĭ Fleva, Take Ionescu și aproape toțĭ aceĭ carĭ s'aŭ înscris pentru a combate budgetele, aŭ declarat că nu vor maĭ lua parte la discuție. Aceasta din cauza hotărîreĭ luată erĭ la Cameră pentru a se începe astă-zĭ discuția, pe cînd opoziția cerea să i se dea timp ca să studieze budgetele.

Războiul Greco-Turc

(Prin fir telegrafic)

Constantinopol 18 Martie

Al 63-lea tren transportînd două batalioane, a plecat de aci.

Comunicația cu interiorul e întreruptă; din pricina deraiăreĭ unuĭ tren. Maĭ remîn de transportat 1900 de oamenĭ și 1500 de caĭ.

Constantinopol 18 Martie

Sultanul primind în audiența pe agentul diplomatic al Bulgarieĭ Markow, i-a comunicat acestuia că a amniestiat 64 de bulgarĭ rețințĭ la Rhodes.

Caneea 18 Martie

Un detașament mixt a ocupat fortul Izzedin, pentru a putea impiedica pe insurgențĭ de a ocupa apeductele Caneeĭ.

Caneea 18 Martie

Insurgențiĭ aŭ ocupat insula Spinalonga, gonind pe turciĭ carĭ se aflaŭ acolo. De asemenea aŭ prins o cuirasată a Turcieĭ, care tocmaĭ debarca proviziunĭ și munițiunĭ.

Londra 18 Martie

Din Constantinopol se depeșează „Agenției Reuter“, că poarta ar fi ordonat printr'o iradea ca să se împărțească la primele cincĭ corpurĭ arma Mauser.

Atena 18 Martie

Prințul moștenitor a luat comanda trupelor de la frontieră.

Londra 18 Martie

Se anunță „Agenției Reuter“ din Malta, că 650 de oamenĭ din regimentul Welsch, *staŭ gata să plece în Creta.*

Caneea 18 Martie

Căpitanul francez Perignon anunță că a avut loc o luptă cruntă între insurgențĭ și Turcĭ pe înălțimile din jurul fortuluĭ Zumbachi.

Căpitanul maĭ cere intărirea detașamentelor europene, de oare-ce trupele turceștĭ sunt cu totul incapabile pentru serviciul de avangardă.

Cinci sute de austriacĭ aŭ ocupat Caneea.

O cuirasată italiană a tras asupra insurgențilcr, carĭ atăcaŭ fortul Izzedin.

Cetinge 18 Martie

In Scutari domnește o mare excitațiune. Toate prăvăliile și bazarurile sunt închise. Valiul a luat măsurĭ.

Loudra 18 Martie

Camera comunelor. Courzon anunță că admiralul rus, a trimes în numele tuturor admiralilor, o notă ambasadoruluĭ rus, prin care propune, ca în interesul pacificăreĭ Creteĭ, să se numească imediat un guvernator european investit cu toate puterile și creditele trebuincioase și să ceară imediată retragere a trupelor turcești.

Ambasadoriĭ discută această propunere, pe care guvernul englez o sprijină din toate puterile.

De la Cameră

D. *Schilrru* cere d-luĭ ministru de Războĭ dosarele pe aniĭ 1894-97 relativ la cumpărarea remonteĭ din Austro-Ungaria, efectuată de d-niĭ col. Beller și Baldovici, aceasta maĭ ales pentru ca să știe și Camera cine e col. Beler, care va fi avansat în curînd.

D. *Aurelian* consideră cuvintele d-luĭ Skileru ca insultătoare pentru un ofițer al armateĭ.

D. *Nicu Georgescu* zice că nu se poate pune la îndoială cinstea acestuĭ ofițer.

D. *Geani* declară că i se vor da d-luĭ Skiler dosarele.

D. *G. Dem. Teodorescu* întreabă dacă se va trece în procesul verval cuvintele insultătoare ale d-lĭ Skileru.

D. *Geani* declară că nu se vor pune, ca fiind precipitate.

D. *Ionel Grădișteanu* cere să se îmbunătățească flotila de războiŭ.

D. *Iunius Lecca* interpelează pe d. Ministru de culte de ce nu se convoacă colegiul electoral spre a se face alegerea episcopuluĭ de Roman.

D. *Fleva* întreabă dacă mitropolitul Antim din Macedonia este recunoscut de poarta otomană, după cum a susținut fostul ministrul de extern.

D. *Geani*. Să se formuleze interpelarea.

CLUBURI ȘI SOCIETAȚI

Clubul din Bucureștĭ

Membriĭ comitetuluĭ executiv și general al clubuluĭ din Bucureștĭ sînt stăruitor rugațĭ să se întrunească Joĭ 20 Martie la orele 7.

La ordinea zileĭ:

Darea de seamă pentru congres,

Organizarea serbăreĭ de 1 Maiŭ *și alte chestiĭ tot așa de importante.*

Să nu lipsească nicĭ un membru de la această ședință.

Inserțiĭ și reclame

Domnule Director

Am văzut publicat în edițiunea de aseară a ziaruluĭ *Lumea Nouă* o inserțiune a onor. comitet al societățiĭ pescarilor prin care protestează în potriva uneĭ notițe publicate de d-voastră relativ la unele escrocheriĭ carĭ s'ar fi săvîrșit la numita societate.

M'a surprins foarte mult limbagiul onor. comitet al societățiĭ care nu lămurește absolut de fel afacerea Ușurelu de cît spune pur și simplu că ea s'a terminat «spre deplina d-lor satisfacțiune».

O cred și eŭ, însă cu asta nu te-aĭ spălat de o acuzațiune foarte gravă care circulă cu foarte multă dreptate pe socoteala operațiunilor necorecte ale societățeĭ pescarilor.

Tocmaĭ fiind-că și eŭ țin la prestigiul acesteĭ societățĭ romîne, cred că d-niĭ din fruntea eĭ aŭ datoria a răspunde neted și în mod demn la chestiunĭ și iată despre ce e vorba:

In ziua de 3 Martie d. C. Ușurelu, antreprenor de băĭ în Ialomița a adresat parchetuluĭ de Ilfov o plîngere în care spune că *atît d-sa cît și alțiĭ* **aŭ fost escrocațĭ** de către d-niĭ: *Al. Durduc, Eh. Stoiciu, Costache Răducanu* și *Iniță Rădulescu*, membriĭ în comitetul societățeĭ și ca dovadă a escrocherieĭ, d. Ușurelu a depus la parchet cincĭ registre ale societățeĭ.

Aceste acuzațiunĭ de escrocheriĭ sunt scrise și subscrise de către d. Ușurelu.

Cum se face că d-niĭ Durduc, Stoiciu și ceĭ-l'alțĭ carĭ sunt fruntașiĭ societățeĭ nu apără prestigiul societățeĭ romîne acuzată că e condusă de niște *escrocĭ?*

Cum se face că d. Ușurelu și-a retras acțiunea și registrele de la parchet?

Dacă ceĭ acuzațĭ sunt nevinovațĭ pentru ce nu chiamă la răspundere pe calomniatorul uneĭ societățĭ romîne și cu reputațiune.

Publicul negustoresc vorbește nu numaĭ că d-nu Durduc, Stoiciu și ceĭ l'alțĭ n'aŭ cerut d-luĭ Ușurelu socoteală, dar se zice că i-aŭ maĭ dat vre-o 20.000 leĭ ca să-șĭ retragă plîngerea de la parchet și să înapoieze registrele.

Iată dar care e lucru grav și d-niĭ din fruntea societățeĭ sunt datorĭ tocmaĭ pentru prestigiul eĭ să explice publiculuĭ afacerea d-luĭ Ușurelu.

Eŭ aștept din partea d-lor Durduc și ceĭ l'alțĭ lămurirĭ precise și dacă ele vor fi temeinice, atît maĭ bine pentru cinstea societățeĭ și mă va bucura, iar la din contră voiŭ căuta să silesc pe aceștĭ d-nĭ să se explice în public.

Primițĭ cu această ocaziune asigurarea considerațiuneĭ mele.

Buc. 19 Martie 1897 — **U. N. Băltăreț.**

BIBLIOGRAFIE

O publicație folositoare

A apărut No. 13 din «Foaia pentru toțĭ». Această folositoare revistă ilustrată pentru familie pusă sub direcția d-luĭ Dumitru Stăncescu fiind foarte interesantă o recomandăm cu plăcere tuturor carĭ de alt-fel se pot ușor. încredința de coprinsul eĭ cerînd **un număr de probă gratis** la administrație **No. 12 Pasagiul Romîn, Bucureștĭ.** Cele dintiĭ 13 numere (1 trimestru) se trimite orĭ-cuĭ le va cere în cursul acesteĭ luĭ recomandat numaĭ cu 1 fr. 60 în loc de 2, costul lor:

In aceste numere se află și mișcătorul roman **Romanul unuĭ călugăr** tradus de **I. S Spartali.** Un număr costă 15 banĭ.

In curînd isprăvindu-se interesantul nostru roman RĂSVRĂTITA, facem cunoscut cititorilor că vom începe cu publicarea unuia dintre cele maĭ senzaţionale şi maĭ interesante romane.

CUIBUL CRIMEI

este titlul nouluĭ roman pe care îl vom da în foiţa „LUMEI NOUĂ"

CUIBUL CRIMEI

este unul dintre acele rare romane, carĭ aŭ ţinut încordată atenţiunea tuturor cetitorilor din toată lumea căcĭ

CUIBUL CRIMEI

sa tradus în toate limbile.

In acest senzaţional roman care inteseazӑ pe cetitor începînd din pagina întiia şi îĭ ţine încordată atenţiunea şi interesul pînă la ultimul rînd în acest roman care descopere cetitorilor viaţa înnalteĭ societăţi cu toate lipsurile şi mizeriile eĭ cetitoriĭ vor avea ocaziunea să trăiască oviaţă streină plină de grozave întîmplărĭ dar şi plină de senzaţie. În romanul

CUIBUL CRIMEI

cetitoriĭ vor avea ocaziunea de a vedea unde duce risipa bănească, vor vedea, cum o femeie de o frumuseţe îngerească dar de un caracter infernal de reŭ, conduce şi îndeamnă bărbaţiĭ la crime sîngeroase şi îngrozitoare.

In CUIBUL CRIMEI

cetitoriĭ vor vedea desfăşurîndu-se înaintea lor, toată viaţa desfrânată a unuĭ om de mare familie care risipeşte o avere neînchipuită cu uşurinţă şi nepăsare, şi care la urmă sărăcit şi criminal, îşĭ sfârşeşte viaţa într'un chip mişelesc. Cu un cuvînt

CUIBUL CRIMEI

este unul dintr'acele romane, menite să pasioneze publicul cetitor şi să'l intereseze cu atât maĭ mult, cu cît acţiunea se apropie de deznodămînt.

Peste cîte-va zile vom începe în **Lumea Nouă** cu publicarea romanuluĭ

CUIBUL CRIMEI

Lito-Tipografia «POPULARA» Pasagiul Romîn, 12. — Bucurescĭ.